

**UCHWAŁA Nr 395/XXXII/17
RADY MIASTA ŻORY
z dnia 25 maja 2017 r.**

w sprawie: **przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Żory na lata 2017 – 2019.**

Na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U z 2016r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 697)

**RADA MIASTA
u c h w a ł a :**

§ 1

Przyjmuje się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Żory na lata 2017 – 2019 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żorach.

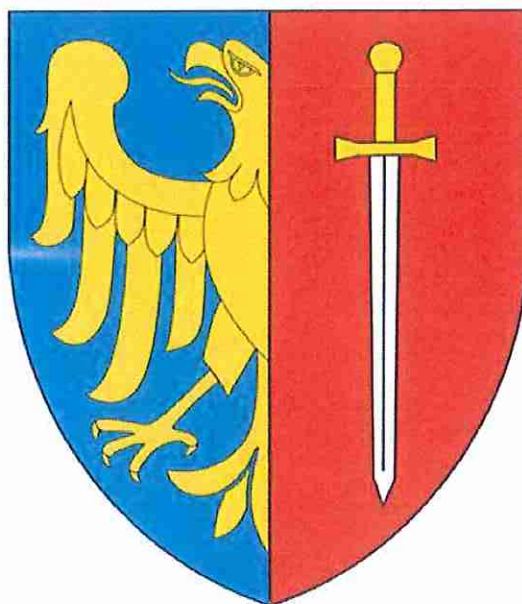
§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Koszyła

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady Miasta Żory
Nr 395/XXXII/17 z dnia 25.05.2017 r.

**PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA MIASTA ŻORY
NA LATA 2017 – 2019**

ŻORY 2017

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Ogólna charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Miasta Żor	4
2.1. Analiza statystyczna rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016	7
2.2. Analiza sytuacji usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016.....	14
III. Analiza SWOT	16
IV. Cel główny	18
V. Cele szczegółowe	18
VI Limit rodzin zastępczych	22
VII. Źródła finansowania	22
VIII. Sposób monitorowania programu	22
IX. Spis wykresów i tabeli	23

*„Rodziny zastępcze to zwykli ludzie,
którzy na codzień czynią niezwykle rzeczy”*

(autor nieznan)

I. WSTĘP

Zgodnie z raportem Najwyższej Izby Kontroli dotyczącym działania powiatów w zakresie tworzenia i wsparcia rodzin zastępczych z dnia 23 lutego 2017 roku „władza rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka z poszanowaniem jego godności i praw. Władza ta powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny. W przypadku wykonywania władzy rodzicielskiej w sposób sprzeczny z dobrem dziecka, możliwa jest ingerencja organów państwa, ale powinna ona mieć na celu w pierwszej kolejności wspieranie rodziny tak, aby mogła w sposób prawidłowy sprawować opiekę nad dzieckiem. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jednak wspieranie rodziny może być prowadzone wyłącznie za jej zgodą i jej aktywnym udziałem. Dopiero w przypadku, gdy działania takie okażą się bezskuteczne i gdy rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku opieki i wychowania, możliwe jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane inne środki oraz formy pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., okazały się nieskuteczne”.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej, a umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje głównie na podstawie orzeczenia sądu. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. pieczka zastępcza ma mieć charakter tymczasowy z dążeniem – poprzez działania wspierające – do możliwie jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub jeżeli jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka (adopcji).

Rodzinne formy opieki nad dzieckiem są najbardziej zbliżone do naturalnego środowiska, w jakim powinno wychowywać się dziecko. Dla dziecka osieroconego lub pozbawionego

czasowo opieki rodzicielskiej, przebywanie w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka pozwala na względnie normalne funkcjonowanie w małym, bezpiecznym środowisku, gdzie nie jest anonimowe, ma konkretnych, stałych opiekunów, doświadcza troski i opieki. Pozwala to także na uniknięcie piętna sieroty i poczucia inności. Rodzinna opieka zastępcza zapewnić powinna optymalne warunki rozwoju psychofizycznego dziecka. Jest to podstawą prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Niniejszy program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory oraz określa kierunki działań podejmowanych w celu jej rozwoju. Dodatkowo jest próbą zorganizowania na terenie miasta prawidłowo funkcjonującego i efektywnego systemu pieczy zastępczej.

Głównym założeniem niniejszego programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia i rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Żory.

Niniejszy program powstał na podstawie art. 180 pkt 1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., który nakłada obowiązek opracowania i realizacji trzyletniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

Program jest spójny z wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Śląskim na lata 2016 – 2020 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Żory na lata 2014 – 2020.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE MIASTA ŻORY

Organizowanie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 180 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r., to zadanie powiatu. Funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej może pełnić wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub inny podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania. Do jego zadań należy między innymi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie dla nich szkoleń, czy badań psychologicznych, a także wspieranie już funkcjonujących rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez zapewnienie im szkoleń podnoszących kwalifikacje oraz poradnictwa. Ponadto obowiązkiem organizatora pieczy zastępczej jest zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Na terenie Miasta Żory, na mocy Zarządzenia Prezydenta Miasta Żory z dnia 29.12.2011r. funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach.

Pieczka zastępcza powinna być tak prowadzona, aby zaspokoić potrzeby emocjonalne dziecka ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, rozwojowych, edukacyjnych, społecznych, religijnych i kulturalno-rekreacyjnych. Ponadto powinna przygotować dziecko do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowalnych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

Zgodnie z art. 34 wyżej cytowanej ustawy pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Na terenie Miasta Żory w ramach pieczy zastępczej funkcjonują tylko i wyłącznie rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe. Natomiast na chwilę obecną nie ma instytucjonalnej pieczy zastępczej, jaką jest między innymi placówka opiekuńczo-wychowawcza. W razie konieczności umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej kieruje się je do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów.

Funkcja rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka mogą zostać powierzone osobom, które spełniają warunki określone w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r., m.in. przebywają na terytorium Polski, nie są pozbawione władzy rodzicielskiej (nie jest im ona również ograniczona, ani zawieszona), wypełniają obowiązek alimentacyjny (jeśli wynika z tytułu egzekucyjnego), nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych, są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem (co jest potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia omawianej funkcji, wystawioną przez psychologa), czy zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające zaspokojenie potrzeb dziecka.

Ponadto pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (zawodowej, niezawodowej) lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka powinni posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny, przy czym w przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz osób prowadzących rodzinny dom dziecka szkolenia te mają formę rozszerzoną. W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż troje dzieci lub osób, które uzyskały pełnoletność, chyba, że istnieje konieczność umieszczenia w niej rodzeństwa.

Z kolei w rodzinnym domu dziecka w tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż ośmioro dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Ze względu na swoją funkcję i charakter wyróżniamy:

Rodziny zastępcze spokrewnione- utworzone przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim będących wstępnymi (dziadkami, pradziadkami) lub rodzeństwem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe- utworzone przez małżonków lub osobę nie pozostającą w związku małżeńskim niebędących wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodziny zastępcze zawodowe – jest to rodzina, która za wykonywaną pracę na rzecz przydzielonych jej dzieci otrzymuje wynagrodzenie (w przypadku małżeństwa wynagrodzenie pobiera tylko jeden z małżonków, przy czym małżonek niepobierający wynagrodzenia z tytułu umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej może zostać zatrudniony przez starostę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich). Pod jej opieką znajdują się dzieci, które nie są z nią spokrewnione.

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego - umieszcza się w niej dziecko krótkookresowo, tj. do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny lub o przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna - w szczególności umieszcza się w niej dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym

lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki.

Rodzinny dom dziecka - rodzinny dom dziecka działa na zasadach zbliżonych do rodziny zastępczej zawodowej, ale jest przygotowany do sprawowania opieki nad większą liczbą dzieci (nie więcej niż 8 wychowanków). W razie konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w nim w tym samym czasie większej liczby dzieci.

2.1. Analiza statystyczna rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 - 2016

Według statystyk prowadzonych na terenie kraju oraz województwa śląskiego największą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Ma to również swoje odzwierciedlenie w Mieście Żory.

Tabela 1. Podział rodzin zastępczych ze względu na sprawowaną funkcję

Rodzaj rodziny	Lata				
	2012 (stan na 31 XII 2012)	2013 (stan na 31 XII 2013)	2014 (stan na 31 XII 2014)	2015 (stan na 31 XII 2015)	2016 (stan na 31 XII 2016)
Spokrewniona	49	46	48	49	51
Niezawodowa	31	26	27	25	24
Zawodowa	5	3	4	2	2
Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1	2	2
Zawodowe specjalistyczne	0	0	0	0	1
Rodzinny dom dziecka	0	0	0	1	1
Ogółem	85	76	80	79	81

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Jak wskazują dane statystyczne w powyższej tabeli, od wielu lat największą liczbę rodzin funkcjonujących na terenie Miasta Żory stanowią rodziny spokrewnione, to są dziadkowie bądź

rodzeństwo. W drugiej kolejności stanowią rodziny niezawodowe, czyli osoby z dalszego pokrewieństwa oraz osoby niespokrewnione. Trzecią, najmniej liczną grupę stanowią rodziny zawodowe, dla których opieka nad dziećmi stanowi źródło zatrudnienia. Analizując stan rodzin można zauważyć, że ilość rodzin spokrewnionych oraz zawodowych utrzymuje się na stałym poziomie, a spada ilość rodzin niezawodowych. W ostatnich dwóch latach w odpowiedzi na wynikające potrzeby utworzono rodzinny dom dziecka, który jednak nie znajduje się na terenie Miasta Żory, jednakże jest przeznaczony dla dzieci z terenu naszego miasta i utrzymywany jest z jego budżetu.

Ilość umieszczonych dzieci w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory nie odbiega również od ogólnopolskich danych statystycznych. Zarówno w kraju jak i w Mieście Żory najwięcej dzieci wychowuje się w rodzinach zastępczych spokrewnionych, w drugiej kolejności w rodzinach zastępczych niezawodowych, a w trzeciej w zawodowych.

Tabela 2. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w Mieście Żory w latach 2012 - 2016

Ilość dzieci w rodzinach	Lata				
	2012 (stan na 31 XII 2012)	2013 (stan na 31 XII 2013)	2014 (stan na 31 XII 2014)	2015 (stan na 31 XII 2015)	2016 (stan na 31 XII 2016)
Spokrewnionych	67	55	64	62	61
Niezawodowych	40	26	34	29	27
Zawodowych	41	16	23	10	15
w tym w pogotowiacz rodzinnych	6	4	3	2	7
w tym w specjalistycznych	0	0	0	0	1
Rodzinny dom dziecka	0	0	0	8	8
Ogółem	148	97	121	109	111

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Jak wynika z powyższych danych statystycznych na przestrzeni lat 2012 - 2016 można zauważyć spadek ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej niezależnie od formy sprawowanej opieki. Wzrost liczby umieszczonych dzieci zauważalny jest jedynie w rodzinnym domu dziecka, jednakże wiąże się to z utworzeniem tej formy w trakcie analizowanego okresu. Spadek dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych może być spowodowany objęciem rodzin niewydolnych wychowawczo wsparciem w postaci

asystenta rodziny oraz działaniami profilaktycznymi prowadzonymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny na terenie Miasta Żory.

Kolejnym zakresem, na jaki należy zwrócić uwagę analizując rodzicielstwo zastępcze na terenie Miasta Żory są przyczyny, z powodu których dzieci trafiają do pieczy zastępczej.

Tabela 3. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 - 2016

Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Sieroctwo	4	4	5	5	5
Pólsieroctwo	12	5	6	12	11
Różnego rodzaju uzależnienia rodziców	94	66	81	74	73
Przemoc w rodzinie	4	4	2	1	1
Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza	7	6	2	3	1
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	0	11	10	7	6
Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	10	1	4	1	1
Ubóstwo	0	0	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0	0	0
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	8	0	4	4	4
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0	0
Inne	9	0	7	2	9

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Najczęstszym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest uzależnienie rodziców od alkoholu lub innych używek. Warte zauważenia jest to, że żadne dziecko umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory, nie zostało odebrane z powodów: ubóstwa, bezrobocia oraz nieodpowiednich warunków mieszkaniowych, a znikoma ilość trafia do pieczy zastępczej z powodu przemocy w rodzinie. Można również zaobserwować spadek w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców. Pozostałe przyczyny umieszczeń pozostają na podobnym poziomie.

Tabela 4. Wiek dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 - 2016

Wiek dzieci w pieczy zastępczej	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Poniżej 1 roku	2	3	0	3	3
Od 1 roku do 3 lat	10	0	2	1	4
4 – 6 lat	22	12	7	5	6
7 – 13 lat	69	49	53	43	43
14 – 17 lat	34	32	46	43	41
18 – 24 lat	11	1	13	14	14
Ogółem:	148	97	121	109	111

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Powyższe dane wskazują, że wiek dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej w latach 2012 do 2016 ulegał zmianie. Najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w przedziale wiekowym 7 – 13 lat. Nie licząc roku 2014 w niezmiennej liczbie znajdowały się dzieci poniżej jednego roku życia. Spada ilość dzieci w wieku od roku do trzech lat, czterech do sześciu lat oraz siedmiu do trzynastu lat. Wzrasta natomiast liczba dzieci w wieku czternaście do siedemnaście lat oraz dorosłych wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych do czasu ukończenia szkoły.

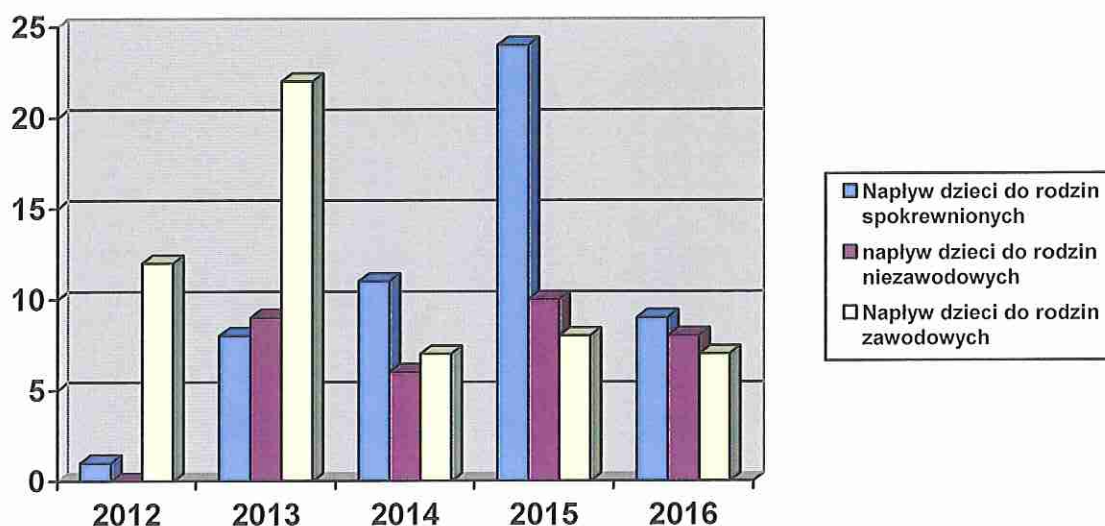
Tabela 5. Okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016

Wiek dzieci w pieczy zastępczej	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
Do 3 miesięcy	5	1	5	5	3
Od 3 – 6 miesięcy	7	8	5	2	2
Od 6 – 12 miesięcy	18	6	6	5	4
Od 1 – 2 lat	18	9	8	8	7
Od 2 – 3 lat	4	14	3	7	10
Powyżej 3 lat	96	59	94	82	85
Ogółem:	148	97	121	109	111

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Analizując powyższe dane statystyczne zauważa się, że największą grupę stanowiły dzieci przebywające w rodzinach zastępczych powyżej trzech lat. Należy zauważyć, że spada ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresach najkrótszych, to jest do trzech miesięcy, od sześciu do dwunastu miesięcy, od roku do dwóch lat oraz od dwóch do trzech lat. Zmniejszający się okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej może być spowodowany skuteczniejszymi działaniami osób wspierających rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej lub obowiązkiem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikającym z art. 47 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. dotyczącym uregulowania sytuacji prawnej dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powyżej osiemnastu miesięcy. Po tym okresie sąd rodzinny na wniosek organizatora pieczy zastępczej podejmuje decyzję co do ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej i dalszego przebywania dziecka w pieczy zastępczej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej, lub powrotu dziecka pod pełną władzę rodzicielską.

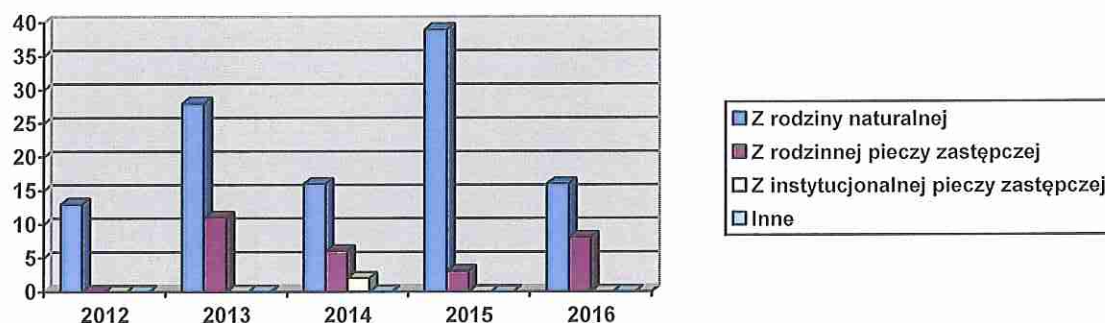
Wykres 1. Napływ nowych dzieci do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

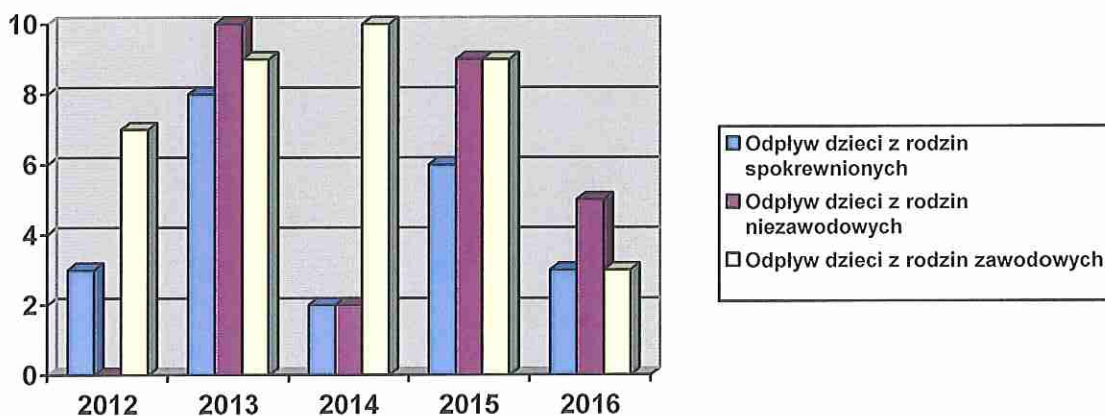
Wykres 2. Napływ nowych dzieci do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory z uwzględnieniem uprzedniego miejsca pobytu w latach 2012 – 2016

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

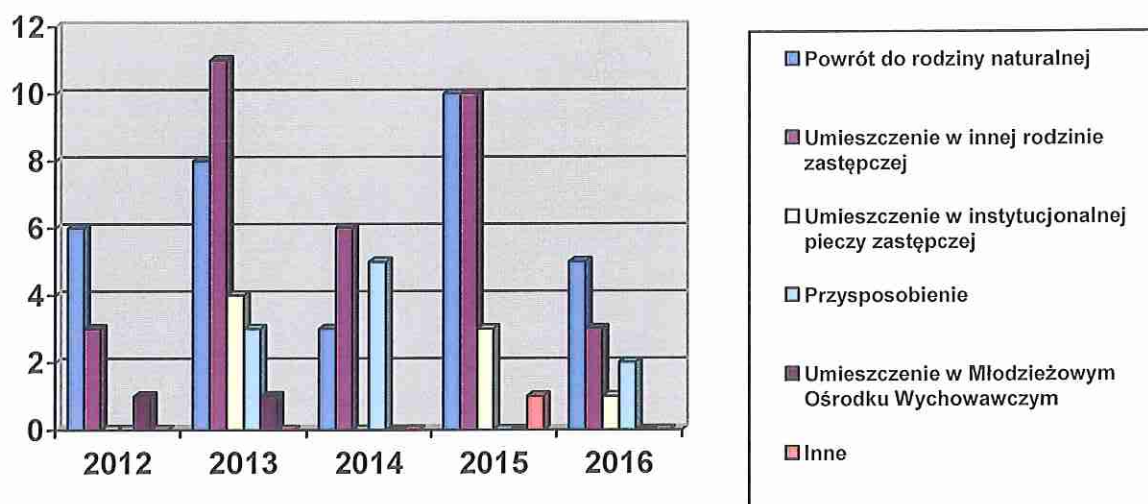
Odnośząc się do wykresów 1 i 2 należy zauważyć, że największą liczbę dzieci przyjęto do zawodowych (56 osób) i spokrewnionych (53 osoby) rodzin zastępczych. Główne źródło napływu stanowi rodzina naturalna (112 osób). Najmniejszą grupę stanowią dzieci umieszczone w niezawodowych rodzinach zastępczych (33 osoby). Przyczyną takiego stanu może być fakt małej i niewystarczającej ilości osób zgłaszających gotowość do bycia rodzicem zastępczym dla dzieci niespokrewnionych.

Wykres 3. Odpływ dzieci z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Wykres 4. Odpływ dzieci z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory z uwzględnieniem docelowego miejsca pobytu w latach 2012 – 2016

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Analizując dane z wykresów 3 i 4 można zauważyć, że na przestrzeni lat 2012 - 2016 największa liczba dzieci opuściła zawodowe rodziny zastępcze (38 osób). Drugą grupę stanowią dzieci z rodzin niezawodowych (26 osób), a najmniejszą dzieci z rodzin spokrewnionych (22 osoby). Biorąc pod uwagę docelowe miejsce powrotu dzieci z pieczy zastępczej, zauważa się, że najwięcej dzieci zostaje umieszczone w innej rodzinie zastępczej (33 osoby) lub powraca do rodziny naturalnej (32 osoby). Wpływ na taką sytuację ma fakt, że zgodnie z art. 58 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z dnia 9 czerwca 2011 r., w zawodowej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres czterech miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do ośmiu miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie i umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

2.2. Analiza sytuacji usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 - 2016

Usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej odbywa się według zasad określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (dla wychowanków usamodzielnianych po 1 stycznia 2012 roku) oraz według ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (dla wychowanków, którzy proces usamodzielnienia rozpoczęli przed 1 stycznia 2012 roku).

Osobie pełnoletniej opuszczającej pieczę zastępczą przysługuje pomoc finansowa na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Ponadto wychowankowie mogą liczyć na wsparcie w zakresie uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, uzyskania pomocy prawnej i psychologicznej. Każdy wychowanek pieczy zastępczej zobowiązany jest wybrać opiekuna procesu usamodzielnienia, który go wspiera w trakcie jego realizacji.

Tabela 6. Liczba i rodzaj świadczeń udzielanych usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016

Liczba i rodzaj świadczeń	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
kontynuowanie nauki	98	217	254	303	330
usamodzielnienie	1	5	4	5	4
zagospodarowanie	1	4	1	4	6
uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	3	42	50	22	15
uzyskanie zatrudnienia	0	0	0	0	0
Ogółem:	103	268	309	334	355

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Analizując powyższe dane statystyczne wynika, że dorośli wychowankowie po opuszczeniu pieczy zastępczej podejmują decyzję o realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, to jest kontynuowania nauki, czy też szkolenia się na kursach. Świadczy o tym fakt, stale wzrastającej ilości świadczeń na ten cel. Ilość świadczeń na zagospodarowanie i usamodzielnienie może być odzwierciedleniem ilości osób, które zakończyły naukę, podjęły zatrudnienie i tym samym zakończyły proces usamodzielnienia. Jednakże należy

podkreślić, że pomoc ta w szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. otrzymanie mieszkania z zasobów gminy, zmiana stanu cywilnego) przyznawana jest wychowankowi, który jeszcze jest w trakcie realizacji programu usamodzielnienia.

Na terenie Miasta Żory funkcjonują również dwa mieszkania chronione, które przeznaczone są dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Łącznie dają one miejsce, dla siedmiu wychowanków, zarówno dziewcząt jak i chłopców.

Tabela 7. Liczba i rodzaj świadczeń udzielanych usamodzielnianym wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016

Liczba i rodzaj świadczeń	Lata				
	2012	2013	2014	2015	2016
kontynuowanie nauki	0	0	0	10	2
usamodzielnienie	0	0	0	0	1
zagospodarowanie	0	0	1	0	0
uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	6	0	0
uzyskanie zatrudnienia	0	0	0	0	0
Ogółem:	0	0	7	10	3

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2012 – 2016

Dane przedstawione w powyższej tabeli wskazują na to, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat niewielka ilość wychowanków z terenu Miasta Żory osiągnęła pełnoletność i opuściła instytucjonalną pieczę zastępczą. Fakt ten obrazuje również małą ilość dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przykładowo na dzień 30 kwietnia 2017 r., w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało dziesięcioro dzieci z terenu Miasta Żory. Pomimo niewielkiej ilości dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem istnieje konieczność stworzenia w Mieście Żory placówki opiekuńczo wychowawczej. Da to możliwość bliższego kontaktu dzieci przebywających w tejże placówce ze środowiskiem naturalnym.

III. ANALIZA SWOT

Do określenia celów programu dokonano analizy SWOT w obszarze rodzicielstwa zastępczego, wskazując mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, tj. czynniki wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na funkcjonowanie pieczy zastępczej w Mieście Żory.

Tabela 8. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz systemu pieczy zastępczej 2. Współdziałanie instytucji z różnych obszarów i ich przedstawicieli w odniesieniu do problematyki pieczy zastępczej 3. Indywidualizacja pracy koordynatorów – sposób pracy dostosowany do potrzeb rodziny 4. Funkcjonowanie mieszkań chronionych 5. Działalność organizacji pozarządowej – Stowarzyszenia „Liczy się rodzina” – skupiającego i wspierającego rodzicielstwo zastępcze 6. Wyeliminowanie ubóstwa, bezrobocia i nieodpowiednich warunków mieszkaniowych, jako przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej 7. Realizacja postanowień sądu dotyczących umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej 8. Dobra współpraca z Wojewódzkimi Ośrodkami Adopcyjnymi 9. Dobra współpraca z Ośrodkiem Adopcyjnym i Rozwoju Pieczy Zastępczej Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” 10. Dostępność poradnictwa psychologicznego dla rodzin zastępczych 11. Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych dla rodzin zastępczych zawodowych 12. Zapewnienie rodzinom zastępczym świadczeń fakultatywnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. 13. Rozszerzenie wsparcia skierowanego do rodzin zastępczych i ich wychowanków poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych. 14. Promocja rodzicielstwa zastępczego za pomocą Kuriera Żorskiego oraz różnych form organizowanych dla tych rodzin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Traktowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej jako docelowego miejsca pobytu 2. Długotrwałe przebywanie dzieci w rodzinach zastępczych, co skutkuje zawiązywaniem więzi i uniemożliwieniem pozyskania potencjalnej rodziny adopcyjnej 3. Zbyt wolna rotacja dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i przedłużające się postępowania sądowe 4. Niewystarczająca liczba rodzin zastępczych 5. Brak placówki opiekuńczo-wychowawczej 6. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poza terenem Miasta Żory 7. Mała ilość lekarzy specjalistów dla dzieci powodująca utrudnienia pracy rodzin zastępczych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom zastępczym konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna i psychologiczna) 2. Kontynuowanie wsparcia dla rodzin przez koordynatorów pieczy zastępczej 3. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinną pieczę zastępczą 4. Regularne szkolenia rodzin zastępczych podnoszące, bądź wzmacniające ich kompetencje 5. Aplikowanie o środki finansowe zewnętrzne mające na celu wsparcie pieczy zastępczej 6. Organizowanie akcji promujących ideę rodzicielstwa zastępczego 7. Poszerzenie oferty wsparcia dla rodzin zastępczych i wychowanków o grupę wsparcia 8. Profesjonalna diagnoza dotycząca rozeznania właściwej motywacji kandydatów na rodziny zastępcze 9. Duża świadomość korzyści funkcjonowania rodzin zastępczych oraz motywacja wśród pracowników systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypalenie zawodowe rodzin zastępczych 2. W niektórych przypadkach brak właściwej motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej 3. Koncentracja mediów na negatywnych aspektach funkcjonowania niektórych rodzin zastępczych, wpływająca na zły wizerunek rodzicielstwa zastępczego 4. Przedłużające się postępowania sądowe w sprawach dotyczących małych dzieci 5. mimo podejmowanych działań wobec rodzin biologicznych część dzieci ponownie jest umieszczana w pieczy zastępczej 6. Niski poziom gotowości rodziców zastępczych do wygaszania swojej funkcji i zaakceptowania możliwości powrotu dziecka do rodziców biologicznych 7. Niewystarczająca liczba kandydatów do objęcia pieczą zastępczą starszych dzieci i dzieci z poważnymi problemami rozwojowymi

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem niniejszego programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia i rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Żory.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

Zadania podjęte do realizacji w ramach Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Żory na lata 2017-2019 są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r.,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żory na lata 2014-2020.

Zaprezentowana poniżej tabela przedstawia zadania oraz cele szczegółowe niniejszego Programu.

Tabela 9. Cele szczegółowe i zadania programu

Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy
1. Promocja i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, jako priorytetowej formy w systemie pieczy zastępczej	1.1. Prowadzenie kampanii informacyjnych mających na celu promocję rodzicielstwa zastępczego 1.2. Prowadzenie działań diagnostycznych w kierunku właściwej motywacji do utworzenia rodziny zastępczej 1.3. Realizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze 1.4. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze i tworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących rodzicielstwo zastępcze • Liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze • Liczba nowopowstałych rodzin zastępczych 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach
2. Wspieranie funkcjonujących rodzin zastępczych	2.1. Organizowanie szkoleń, warsztatów podnoszących kompetencje i umiejętności rodzin zastępczych 2.2. Wsparcie rodzin zastępczych w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez zapewnienie dostępu do usług koordynatora pieczy zastępczej, specjalistów i rodzin pomocowych, organizowanie grup wsparcia 2.3. Organizowanie spotkań integracyjnych dla rodzin zastępczych 2.4. Realizowanie ustawowych form pomocy pieniężnej z uwzględnieniem świadczeń fakultatywnych 2.5. Podejmowanie działań mających na celu umożliwienie powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów • Liczba przeszkolonych rodzin zastępczych • Liczba zatrudnionych koordynatorów • Liczba udzielonych porad psychologicznych i specjalistycznych • Liczba osób objętych grupą wsparcia oraz liczba odbytych spotkań • Liczba przeprowadzonych form integracyjnych • Liczba i rodzaj udzielonych świadczeń • Liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żorach Inne podmioty prowadzące wsparcie dla dziecka i rodziny

3. Powołanie do działania placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Miasta Żory	3.1. Stworzenie podstaw formalno-organizacyjnych do działania placówki opiekuńczo-wychowawczej	<ul style="list-style-type: none"> rodzaj stworzonych dokumentów 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach
4. Wspieranie usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej	4.1. Rozwój efektywnych form wsparcia usamodzielnianych wychowanków (np. mieszkania chronione) 4.2. Współtworzenie i monitorowanie realizacji indywidualnych programów usamodzielniania 4.3. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i prawnego 4.4. Doskonalenie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi i organizatorem pieczy zastępczej w zakresie pomocy dla wychowanków pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkań chronionych Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych Liczba osób objętych indywidualnymi programami usamodzielniania Liczba udzielonych porad Liczba osób korzystających ze wsparcia Liczba podmiotów objętych współpracą 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach Inne podmioty prowadzące wsparcie dla dziecka i rodziny
5. Podnoszenie jakości usług świadczonych w zakresie pieczy zastępczej przez Organizatora Pieczy Zastępczej	5.1. Wzmacnianie roli i budowanie pozytywnego wizerunku organizatora pieczy zastępczej 5.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach 5.3. Udział pracowników w superwizji 5.4. Aplikowanie o środki finansowe zewnętrzne, w tym w ramach rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących rodzicielstwo zastępcze Liczba szkoleń i warsztatów w których uczestniczyli pracownicy Liczba przeszkolonych pracowników Liczba przeprowadzonych superwizji Liczba pracowników objętych superwizją Kwota pozyskanych środków zewnętrznych 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach Inne podmioty prowadzące wsparcie dla dziecka i rodziny

	<p>5.5. Doskonalenie zintegrowanego systemu wspierania i rozwoju pieczy zastępczej poprzez organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny i wypracowanie wspólnych procedur działania</p> <p>5.6. Współorganizowanie działań podejmowanych na rzecz rodzicielstwa zastępczego podejmowanego przez rodziny zastępcze i Organizatora Pieczy Zastępczej</p> <p>5.7. Kontynuowanie współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzin Zastępczych „Liczy się rodzina”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych spotkań przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodziny 	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych działań na rzecz rodzicielstwa zastępczego 	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspólnie przeprowadzonych akcji 	

VI. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH

Zgodnie z treścią art. 180 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 3 letnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej należy określić coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Przepis ten odnosi się do art. 56 cyt. ustawy, zgodnie z którym umowę z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki wskazane w art. 54 ust. 1 i 2 ustawy, zawiera się na wniosek rodziny w ramach ustalonego limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy.

Biorąc pod uwagę konieczność rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, ograniczone środki finansowe, brak motywacji przekształcenia się istniejących już rodzin zastępczych oraz fakt, że powstanie każdej nowej rodziny zastępczej zawodowej związany jest z ponoszeniem większych kosztów przez Miasto jak w przypadku rodziny niezawodowej, należy przede wszystkim stawiać na wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych. W rodzinie zastępczej zawodowej oraz niezawodowej może być jednocześnie umieszczone nie więcej niż 3 dzieci wówczas, gdy ogólny koszt utrzymania dziecka i rodziny jest zdecydowanie wyższy w przypadku rodziny zastępczej zawodowej.

W związku z powyższym planuje się, że w latach 2017 – 2019 powstaną 3 nowe rodziny zastępcze zawodowe (po jednej rodzinie w roku kalendarzowym).

Ponadto w razie potrzeby dopuszcza się możliwość utworzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Żory na lata 2017 – 2019 odbywać się będzie w ramach środków z budżetu Miasta Żory oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.

VIII. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz bieżącej analizy z realizacji poszczególnych projektów ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów. Program to dokument otwarty i elastyczny to znaczy może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami Miasta oraz wymogami prawa.

Spis wykresów i tabel

Wykresy

1. Napływ nowych dzieci do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 11
2. Napływ nowych dzieci do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory z uwzględnieniem uprzedniego miejsca pobytu w latach 2012 – 2016 12
3. Odpływ dzieci z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 12
4. Odpływ dzieci z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Żory z uwzględnieniem docelowego miejsca pobytu w latach 2012 – 2016 13

Tabele

1. Podział rodzin zastępczych ze względu na sprawowaną funkcję 7
2. Liczba dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych w Mieście Żory w latach 2012 – 2016 8
3. Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 9
4. Wiek dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 - 2016 10
5. Okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 10
6. Okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 14
7. Liczba i rodzaj świadczeń udzielanych usamodzielnianym wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Żory w latach 2012 – 2016 15
8. Analiza SWOT 16
9. Cele szczegółowe i zadania programu 19

PRZEWODNICZĄCY RADY
mgr Piotr Koszyła